

XVIè seminari de traducció poètica a Farrera de Pallars, organitzat per la Institució de les Lletres Catalanes. – Del 10 al 13 de maig del 2007 es va celebrar a Farrera de Pallars el XVIè seminari de traducció poètica que, aquesta vegada, va estar dedicat a la poesia armènia. Com en les ocasions anteriors, un grup de dotze persones –format per dos poetes armenis (Tigran Paskevichyan i Mariné Petrosyan), quatre traductors de l'armeni al català, quatre poetes i dues persones de la ILC que coordinaven el seminari– va marxar de Barcelona el dijous al matí per, al cap de quatre hores, arribar al petit poble de Farrera de Pallars als Pirineus (25 habitants i 1360 m), on fins al diumenge al migdia, en sessions de matí i tarda, es va treballar en les instal·lacions del Centre d'Art i Natura per arribar a la traducció final de més de trenta poemes.

Després de dinar i de la distribució de les habitacions, es va fer la primera sessió on s'explicà la metodologia de les sessions i la història dels seminaris. Iniciats el novembre del 1998 per Francesc Parcerisas, aleshores director de la ILC, aquests seminaris es caracteritzen especialment per l'accent en la relació personal i en el treball conjunt entre els poetes invitats, els poetes catalans i els traductors. El grup inicial es divideix en dos amb cinc traductors/poetes i un dels poetes invitats cadascun. Després de tres sessions els poetes canvien de grup, de manera que tots els participants han pogut conèixer els escriptors estrangers i aquests han pogut conèixer els participants catalans.

Normalment la metodologia d'aquestes sessions és molt semblant: es decideix per quin poema es comença la feina de traducció (prèviament s'ha fet arribar una mostra de poemes en original i, si cal (com era el cas) en traducció a l'anglès, al francès o al castellà). Aleshores el poeta el llegeix en la seva llengua, de manera que es poden captar els matisos relacionats amb el ritme, la rima, les al·litteracions, en definitiva, amb la música del poema. Si vol, en pot fer alguna explicació i, segons el coneixement del grup de la llengua, tothom comença la traducció o, en aquest cas, les persones que sabien armeni i català, feien una primera traducció literal explicant, alhora, els problemes i les diferències sintàctiques, morfològiques o de significat dels textos amb el català. Un cop entès el poema, comença la feina, especialment dels poetes catalans (però també de tots els participants), d'intentar ser al màxim de fidel a l'original tant pel que fa al significat com a la forma, de traslladar al català l'essència del poema de manera que la traducció preservi la intencionalitat i la forma poètica de l'original però que alhora s'arribi a un text que sigui poètic en català i que emocionï tant pel que diu com per com ho diu. Aquest cop, i a causa de la distància tan gran entre les dues llengües, la feina dels traductors era molt important, com també era bàsica la presència dels poetes traduïts que aclarien algun concepte o matís o, fins i tot, alguna vegada, escollien entre més d'una possible traducció segons la sonoritat que captaven de la traducció catalana.

El dissabte a la nit, havent sopat, es va fer una lectura poètica amb la intervenció de tots els participants al seminari. Així els sons de l'armeni i del català es van fer sentir i es van entrelligar en les instal·lacions del Centre.

Aquest és un exemple dels seminaris que, des del novembre del 88, ha organitzat la Institució de les Lletres Catalanes i que ha tingut, en les persones que porten el Centre d'Art i Natura de Farrera, els aliats perfectes, juntament amb les muntanyes del Pallars, per crear una atmosfera especial de veritable treball en equip i de respecte per l'opinió dels altres, de manera que el nivell de satisfacció, expressat en diversos qüestionaris, per haver-hi participat és del 99,5 per cent. Des de fa tres anys els seminaris de traducció poètica alternen amb els de traducció de teatre, en els quals hi assisteix només un autor estranger però que continuen amb la mateixa filosofia de treball conjunt entre autors i traductors i, en aquest cas, amb algun actor.

Fins ara han intervingut en aquests seminaris més de cent setanta persones, entre poetes i autors teatrals estrangers, poetes catalans i traductors de llengües tan diverses com l'anglès, l'hebreu, el bretó, l'italià, l'àrab, el francès, el portuguès, l'hongarès, el grec, el polonès, el neerlandès, el romanès, l'asturià, l'alemany i l'armeni. Fruit d'aquests seminaris, a més de l'experiència i del coneixement d'altres literatures i d'altres autors, són les deu antologies bilingües publicades fins ara, on també hem inclòs poemes escrits pels autors, estrangers i catalans, durant l'estada a Farrera. L'edició de la resta de poemes traduïts es farà durant l'any 2008, per celebrar els deu anys d'aquests seminaris.

Per a més informació sobre el tema es pot consultar l'apartat "intercanvi" del web de la Institució de les Lletres Catalanes: <http://cultura.gencat.net/ilcl/>.